

Zespół Szkół Specjalnych Nr 1

„Ogród w trzech odsłonach”

ODSŁONA PIERWSZA

Budynek Zespołu Szkół Specjalnych Nr 1 w Szczecinie przy ul. Polickiej 3 otoczony jest dużym terenem zielonym. Znajdują się na nim między innymi: rabaty kwiatowe, zaulek z trawami, zakątek z hortensjami, teren obsadzony różnymi gatunkami róż, zwany „różanką”, ogród warzywny, sad. Czynny udział w tworzeniu ogrodu mają uczniowie: starsi w ramach zajęć przysposobienia do pracy, młodsi podczas organizowanych cyklicznie akcji szkolnych. Nasza szkoła kształci dzieci i młodzież z niepełnosprawnością intelektualną – każdy uczeń uczestniczy w zajęciach ogrodniczych na miarę swoich możliwości i zainteresowań. Na rabatach kwiatowych rosną rośliny wieloletnie oraz jednoroczne. Podopieczni pod kierunkiem nauczyciela biorą udział w planowaniu nasadzeń. Wspólnie z opiekunem wybierają nasiona kwiatów jednorocznych i warzyw, sieją je do skrzynek, przesadzają i pielęgnują rozsady. Gdy minie ryzyko wiosennych przymrozków, z pomocą nauczyciela, przesadzają młode rośliny do gruntu lub donic, na wcześniej odpowiednio przygotowane miejsca.

Uczniowie z dużym zaangażowaniem wykonują prace w ogrodzie warzywnym. Uczą się wysiewać nasiona do gruntu (rzodkiewka, buraki, marchew), sadzić: cebule na szczypior, ziemniaki czy topinambur. Uprawiają również warzywa z własnoręcznie przygotowanych rozsad (pomidory, papryki, dynie, cukinie, pory, selery). Część ogrodu warzywnego przeznaczona jest

na uprawę ziół, znajdziemy w nim między innymi lebiodkę pospolitą – zwaną potocznie oregano, szalwią, miętę, melisę. Wyhodowane warzywa i zioła oraz zebrane w sadzie owoce są wykorzystywane podczas zajęć kulinarnych prowadzonych w szkole. Nadwyżkę przekazujemy do szkolnej stołówki. Przez cały sezon ogrodnicy uczniowie wspólnie z nauczycielem wykonują prace pielęgnacyjne w ogrodzie warzywnym i kwiatowym: spulchniają ziemię, usuwają chwasty, które wynoszą do kompostownika, podlewają konewką i wężem ogrodowym, przygotowują i stosują naturalne nawozy, usuwają przekwitłe kwiaty, przycinają rośliny według potrzeb.

Poprzez zajęcia praktyczne dążymy do zaszczepienia u młodzieży umiejętności czerpania przyjemności z pracy w ogrodzie. Własnoręcznie zebrane owoce i wyhodowane warzywa lub zioła lepiej smakują niż te, kupione

w sklepie. Uczniowie poszerzają swoją wiedzę na temat korzyści płynących z ich spożywania oraz utrwalają nawyki zdrowego odżywiania. Zajęcia w ogrodzie poprawiają nastrój, wzmacniają odporność, obniżają poziom stresu, poprawiają sprawność fizyczną. Dają uczniom możliwość obserwowania efektów swojej pracy. Wpływają na podniesienie samooceny i decyzyjności. Obcowanie z przyrodą sprzyja rozbudzaniu wrażliwości na piękno i bogactwo otaczającego nas świata, rozwija umiejętność systematycznego dbania o zwierzęta i rośliny, sprzyja poszerzaniu wiadomości dotyczące ochrony środowiska naturalnego.

Z przyszkolnego ogrodu korzystają wszystkie klasy naszej szkoły. Podczas spacerów uaktywniają się wszystkie zmysły: różnobarwne kwiaty zachwycają kolorem, zapachem, fakturą liści. Słychać brzęczenie owadów, które

przylatują zwabione rosnącymi miododajnymi roślinami i pozostają, znajdując schronienie w przygotowanych przez uczniów specjalnych domkach. Relaksująco działa również śpiew ptaków, które przez cały rok bytują w koronach okolicznych drzew. Na terenie przyszkolnego ogrodu odbywają się lekcje oraz imprezy szkolne, w specjalnie do tego przygotowanej altanie. Nasz przyszkolny ogród zachwyca swoim pięknem nie tylko uczniów, ich rodziców oraz pracowników. Wielokrotnie byliśmy finalistami w konkursie „Cały Szczecin w kwiatach”, zajmując w nim czołowe miejsca.

Iwona Muszyńska

ODSŁONA DRUGA

Na edukacyjnej mapie miasta Szczecina przy ul. Polickiej 3 znajduje się Zespół Szkół Specjalnych nr 1 z oddziałami Szkoły Podstawowej i Ponadpodstawowej Przysposabiającej do Pracy. Budynek szkoły położony w samym sercu ogrodu, otoczony jest enklawą zieleni. Cały kompleks terenu zieleni nosi nazwę „Ogrodu zmysłów”. Zaprojektowany jest tak, aby oddziaływał na różne sfery funkcjonowania każdego ucznia naszej szkoły. Zapraszamy na spacer, w czasie którego zobaczymy urok i magię ogrodu. Przy budynku szkoły, wzdłuż alejki wiodącej od wejścia jest okazałe rosarium z licznymi odmianami krzewów róż, które kwitnąc cieszą i nasycają barwą i zapachem zmysły wzroku, węchu. Miejsca tematyczne z ozdobnymi trawami, z hortensjami, wypełnione strzyżonymi w finezyjne kształty iglakami, rododendronami i azaliami tworzą obraz różnorodnych gatunków roślin, kwiatów i krzewów dając poczucie ukojenia, wyciszenia i radości. Idąc dalej ścieżką jesteśmy wśród zadaszonych klas plenerowych z ławkami i siedziskami. Jest to miejsce, w którym uczniowie aktywnie spędzają czas ucząc się i bawiąc w atmosferze spokoju i harmonii z otaczającą zielenią. Nasze kroki zmierzają do ogrodu uprawnego. Ta część terenu zielonego niesie za sobą zmysłowe poznawanie świata roślin uprawnych w całorocznym cyklu zmian w odniesieniu do pór roku. Przyszkolny ogródek warzywny sąsiaduje z obszernym sadem, w którym królują drzewka owocowe. Po trudzie i pracy w części uprawnej można odpocząć, zrelaksować się w strefie do zajęć

ruchowych w plenerze, gdzie uczniowie usprawniają koordynację ruchową, wzrokową poprawiają motorykę rąk. Podróż po ogrodzie zmysłów otworzyła nam oczy na kolory, czujemy zapach kwiatów i słyszymy szum traw i drzew poruszających się w rytm wiejącego wiatru. W podróży po naszym ogrodzie towarzyszą nam nasi uczniowie, aktywnie spędzający czas w czasie lekcji i przerw. Ogród jest miejscem poznawania świata bezpośrednio obcując z przyrodą. Jest miejscem, w którym uczeń może dotknąć, powąchać, usłyszeć, zobaczyć to co jest niewidzialne, nieuchwytnie na ilustracji, zdjęciu, obrazie multimedialnym. Tutaj może w zgodzie z naturą zaobserwować prawa przyrody, uzyskać odpowiedź na pytania: jak rosną kwiaty jak dbać o nie? w jaki sposób można wykorzystać uprawiane i zebrane owoce i warzywa? W przyszkolnym ogrodzie uczniowie są nie tylko uczniami ale i twórcami ogrodu. Poprzez systematyczne czynności jak sadzenie, plewienie, pielęgnacja, grabienie i sprzątanie nabywają umiejętności niezbędne do aranżacji i utrzymania oraz dbania o wizerunek szkolnego ogrodu. Wszystkie czynności ogrodnicze przeprowadzane są przez klasy Szkoły Przysposabiającej do Pracy pod kierunkiem nauczyciela Pani Iwony. Klasy Szkoły Podstawowej z oddziałów wczesnoszkolnych oraz etapu IV-VIII wprowadzane są w tajniki ogrodnictwa poprzez klasowe lekcje i szkolne akcje

i uroczystości: Akcja sprzątania świata, Akcja sadzenia krokusów, tulipanów, żonkili. Zapoznają się z zasadami, czynnościami oraz narzędziami ogrodniczymi. Wszystkie klasy chętnie i czynnie uczestniczą w lekcjach w plenerze, podczas których wielozmysłowo poznają otaczający świat: „Sensoryczny spacer”, „Sensoryczna matematyka”, „Sensoryczne ozdoby”. Nasz ogród jest często przestrzenią otwartą dla gości z innych placówek edukacyjnych w czasie uroczystości takiej jak „Festyn rodzinny”. Na przestrzeni kolejnych lat dostrzeżono piękno tego miejsca; kolejny rok z rzędu zdobyliśmy nagrodę w konkursie miejskim „Cały Szczecin w kwiatkach” prowadzonym przez gazetę „Kurier Szczeciński”. Uczniowie poprzez obecność w ogrodzie nie tylko są odbiorcami wrażeń zmysłowych, ale również uczą się odpowiedzialności za miejsce, które nas otacza. Są świadomi, że ogród to nie tylko teren odpoczynku, nauki ale również pracy, dzięki której jest otaczają nas piękno, zapach i dźwięk.

Irmina Bednarz

ODSŁONA TRZECIA

Nasza szkoła znajduje się na obrzeżach Szczecina... w miejscu, które zaskakuje po dotarciu do celu i wzbudza zainteresowanie połączone z zachwytem najczęściej wśród tych, którzy odwiedzają nasze tereny po raz pierwszy. Sam budynek to typowy standard szkolny, ale to co go okala wychodzi daleko poza normy i ramy ... Wspomniana przestrzeń określana jest przez wielu jako pas zieleni, teren zielony, rekreacyjny, a ja całkiem niedawno spojrzałam na tę przestrzeń zupełnie inaczej. Zatopiłam się we wspomnieniu jakie niosą poszczególne miejsca zielone wraz z ogródkiem warzywnym, sadem, miejscami wypełnionymi kwiatami i kwitnącymi kaskadami krzewów. Ogrodniczka ze mnie marna, ale doceniam ogrom wieloletniej pracy włożonej w piękno tego miejsca przez kolejne pokolenia nauczycieli i uczniów. Dzisiaj, zachwyca ilość i różnorodność nasadzeń roślin, których większości nazw nie znam, ale... wiem bo widzę, że są tam krzewy i drzewa, które czarują całą paletą, chyba wszystkich odmian koloru zielonego. Od wczesnej wiosny zaczyna się już przedstawienie z kwiatami w roli głównej; najpierw dość nagle pojawiają się przebiśniegi, za nimi ruszają krokusy, które nie wiedzieć, kiedy „rekwirują” olbrzymie place na pokaz kolorów żółtych, białych, liliowych i fioletowych. Potem wszystko dzieje się błyskawicznie... następuje szaleństwo odmian, zapachów, barw! Jest to teatr całoroczny; kwiaty i krzewy rozkwitają jedne po drugich eksponując kolory w wyrafinowany sposób, od drobnych kwiatków stokrotek i fiołków, poprzez kielichy tulipanów, róż, dywany lawendy, aksamitek, szaławii, kępy narcyzy, żonkili, kolorowych traw o różnej wysokości, po ciężkie kule hortensji i wiele

innych. Miejsca te kuszą sobą i przyciągają! To oaza ciszy, spokoju i skarbnica wiedzy! „Nasz ogród” ze wszystkim, co można ująć w tym określe- niu, to wspaniałe miejsce na zajęcia dydaktyczne; kontakt z nim daje wie- le sposobności obserwowania świata zewnętrznego, rozwijania postaw proekologicznych i przyrodniczych. Przy każdej okazji nauczyciele wycho- dzą z uczniami w naszą zieloną przestrzeń; obserwują zmiany następujące w kolejnych tygodniach potem miesiącach; to tam dzieci szukają dżdżow- nicy, mrówki i pająka, wystawiają ręce do kolorowego motyla, liczą krop- ki na biedronce, głaskają odwiedzającego ich kota, zostawiają marchewkę przy norze zająca, usypują kopiec liści dla jeża. Poznali wiele gatunków pta- ków, dla których postawiono pojemniki z wodą a starsi koledzy zamontowali karmniki własnego autorstwa, gdyż zimą sypano tam ziarna. Tutaj odbywa się koniec lata przy grillu, dyskoteka pod chmurką, leżenie na hamakach, sesje zdjęciowe uczniów; tutaj większość naszych podopiecznych ma moż- liwość po raz pierwszy doświadczyć pracy w ogrodzie, mieć swój udział w ekologicznej uprawie roślin, warzyw i owoców! Sad raczy nas odmiana- mi jabłek, soczystymi gruszkami, jędrnymi śliwkami, orzechami. Na czę- ści działkowej przyroda eksponuje żywoczerwone maliny, dynie i kabaczki w barwach od bladożółtej w pomarańczowo-czerwonej aż do brunat- nych i ciemnozielonych okazów. Z ziemi przebijają się kolory całkiem spo- rych warzyw a wszystko wyeksponowane przez matkę naturę na płaszczyź- nie kontrastowej zieleni, aż razi w oczy! „Występy mają swój finisz jesienią, kiedy to na zakończenie sezonu do całego przedstawienia dołączają drze- wa ze swoimi kolorami liści; wtedy świat w pełnej okazałości, jak paw rozpo- ścierający swój barwny ogon, pozwala na zrobienie w pamięci ostatniego zdjęcia ...do następnego przedstawienia, do wiosny! Zarówno mali jak i duzi wiedzą, że nie łamie się gałęzi a kwiatom najlepiej rośnie się w ziemi; biorą udział w akcjach sadzenia kwiatów, sprzątania świata mając świadomość, że należy dbać o środowisko. W ostatnim roku, w pasach zielonych poja- wiły się z odpadów kolorowe dekoracje z opon, które są dodatkowym ele- mentem wabiącym najmłodszych uczniów. Wielokrotnie, obserwuję gru- py uczniów krążących wokół szkoły po naszym terenie zielonym ...ot, tak dla relaksu, wyciszenia, zabawy ...żeby w ciepłe dni pouczyć się z nauczycielem w cieniu krzewu lub drzewa... po deszczu poobserwować spadające krople, zimą pochodzić po skrzypiącym śniegu a tak na co dzień... aby uchwycić to miejsce mocno, wszystkimi zmysłami !

Elżbieta Makris

